

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح نحوه انتصاب اشخاص در مشاغل حساس»
(اعاده شده از شورای نگهبان (۳))

مقدمه

طرح نحوه انتصاب اشخاص در مشاغل حساس در ابتدا با عنوان «طرح الحاق یک تبصره به ماده (۵) قانون گزینش معلمان و کارکنان آموزش و پرورش» در سال ۱۳۹۲ در مجلس نهم اعلام وصول شد و در تاریخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۱ به تصویب مجلس رسید، اما پس از ارسال به شورای نگهبان با ایرادات متعددی مواجه گردید، متعاقباً به منظور رفع ایرادات شورای نگهبان طرح مذکور با اصلاحاتی در تاریخ ۱۳۹۵/۳/۴ در مجلس دهم تصویب شد و به شورای نگهبان ارسال گردید که مجدداً مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفت. مجلس یازدهم نیز به منظور رفع ایرادات شورای نگهبان، طرح مذکور را با اصلاحاتی در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۱۶ به تصویب رساند و پس از ارسال به شورای نگهبان، برای بار سوم ایراداتی به این طرح از جانب شورای محترم نگهبان گرفته شد و طرح مذکور به مجلس شورای اسلامی اعاده گردید. کمیسیون اجتماعی در جهت رفع ایرادات شورای نگهبان در تاریخ ۱۴۰۱/۲/۲۵ اصلاحاتی در طرح مذکور اعمال نمود که در ادامه مصوبه کمیسیون اجتماعی در جهت رفع ایرادات شورای نگهبان مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

تبیین ابهامات و ایرادات شورای نگهبان

شورای محترم نگهبان علیرغم اصلاحات صورت گرفته در «طرح نحوه انتصاب اشخاص به مشاغل حساس»، برخی ابهامات و ایراداتی نسبت به مواد (۱)، (۲) و (۶) طرح مذکور بیان نموده است و کمیسیون محترم اجتماعی نیز تلاش نموده است در مصوبه جدید خود این ابهامات و ایرادات را رفع نماید. در ادامه به تبیین ابهامات و ایرادات شورای نگهبان و ارزیابی مصوبه کمیسیون اجتماعی می‌پردازیم؛

ماده (۱) - ابهام

شورای محترم نگهبان نسبت به ماده (۱) طرح مذکور سه ابهام را مطرح نموده است؛

در اولین ابهام شورای نگهبان مقرر شده است: «عبارت «دستگاه‌های تحت امر مقام معظم رهبری» از این جهت که شامل کدام دستگاه‌ها بوده و آیا همه انتصابات در دستگاه‌های مذکور را شامل می‌شود یا صرفاً به منصوبین مستقیم مقام معظم رهبری اشاره دارد، ابهام دارد». توضیح آنکه «دستگاه‌های تحت امر مقام معظم رهبری» از شمول این ماده مستثنا شده‌اند،

مخصوص صحن علنی

مشخصات طرح

دوره یازدهم - سال دوم

شماره ثبت:

۱۵

مشخصات گزارش

تهیه و تدوین:

علی صابری،

حسین محمدی

ناظر علمی:

مهدی عبدالملکی

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۷۸۳۵-۱

تاریخ انتشار:

۱۴۰۱/۴/۲۵

اما منظور از دستگاه‌های تحت امر مقام رهبری مشخص نیست؛ به عبارت دیگر مشخص نیست که منظور، نهادهایی مانند صداوسیما و بنیاد مستضعفان است که رئیس آنها توسط مقام معظم رهبری انتخاب می‌شود یا اینکه صرفاً نهادهایی مانند دستگاه‌های نظامی را دربر می‌گیرد که مستقیماً تحت نظر رهبری می‌باشند. همچنین مشخص نشده است در دستگاه‌های تحت امر رهبری، تنها اشخاصی که مستقیماً از سوی معظم‌له منصوب می‌شوند از این حکم مستثنا شده‌اند یا به صورت کلی، انتصابات در این دستگاه‌ها خارج از شمول این قانون است.

در ابهام دوم شورای نگهبان نسبت به ماده (۱) بیان شده است: «عبارت «دستگاه قضایی» از این جهت که منظور قوه قضائیه است و یا صرفاً قضات را شامل می‌شود، ابهام دارد». شورای نگهبان بدین جهت که مشخص نیست؛ استثنای صورت گرفته در رابطه با دستگاه قضایی شامل مشاغل حساس در ارکان قوه قضائیه می‌باشد یا اینکه صرفاً قضات از حکم این ماده مستثنا شده‌اند، این ماده را واجد ایراد تشخیص داده است.

در ابهام سوم نسبت به ماده (۱) نیز شورای نگهبان مقرر نموده است: «منظور از عبارت «وزارت کادر اطلاعات» ابهام دارد».

کمیسیون محترم در جهت رفع ابهام‌های مذکور، ماده (۱) را بدین شرح اصلاح کرده و یک تبصره نیز به آن الحاق نموده است:

«کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸، نهادهای و سازمان‌های وابسته به سه قوه مکلفند ضمن احراز تابعیت جمهوری اسلامی ایران و شرایط خدمت نظام وظیفه عمومی (پایان خدمت یا معافیت دائم) در انتصاب افراد به مشاغل حساس موضوع این قانون، وجود یا فقدان شرایط مقرر در ماده (۲) را از مراجع سه‌گانه شامل وزارت اطلاعات، سازمان اطلاعات سپاه و قوه قضائیه استعلام نمایند...

تبصره «۵» - استعلام در خصوص نهادهای تحت امر مستقیم مقام معظم رهبری مانند: نیروهای مسلح، منصوبین مستقیم مقام معظم رهبری و انتصاب مقاماتی که در قانون اساسی تشریفات خاصی برای آن پیش‌بینی شده و کارکنان قوه قضائیه (اعم از قضات و کارمندان) که صلاحیت آنها توسط حفاظت اطلاعات مربوط احراز و اعمال می‌گردد منوط به تصمیم مقام منصوب‌کننده خواهد بود.»

با توجه به اصلاحات صورت گرفته توسط کمیسیون، به نظر می‌رسد ابهام مورد نظر شورای محترم نگهبان در رابطه با ابهام در عبارت «دستگاه‌های تحت امر مقام معظم رهبری» رفع شده است؛ زیرا در تبصره «۵» به «نهادهای تحت امر مستقیم مقام معظم رهبری مانند نیروهای مسلح» تصریح شده و همچنین منصوبین مستقیم مقام معظم رهبری از شمول این ماده مستثنا گردیده‌اند. همچنین ابهام در عبارت «دستگاه قضایی» با تصریح به «کارکنان قوه قضائیه (اعم از قضات و کارمندان)» مرتفع شده است. علاوه بر این، عبارت «وزارت اطلاعات» جایگزین عبارت «وزارت کادر اطلاعات» شده است و با این اصلاح، ابهام شورای نگهبان در این رابطه نیز رفع شده است؛ بنابراین تصویب این ماده پیشنهاد می‌گردد.

تبصره «۳» ماده (۱) - ابهام و مغایرت با بند «۱۰» اصل (۳) قانون اساسی

شورای محترم نگهبان تبصره «۳» ماده (۱) واجد یک ابهام و یک ایراد دانست. در ابهام مطرح شده از جانب شورای نگهبان مقرر شده است: «تبصره «۳»، از این جهت که آیا در خصوص ذیل بند «ث» از قوه قضائیه نیز باید استعلام صورت گیرد یا خیر، ابهام دارد». توضیح آنکه در صدر تبصره «۳» ماده (۱) مقرر شده است؛ قوه قضائیه تنها در خصوص بندهای «ت»، «خ» و «ذ» ماده (۲) صالح به

اظهاری نظر است و وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه در خصوص همه بندهای ماده (۲) بجز بندهایی که به قوه قضائیه سپرده شده است (بندهای «ت»، «خ» و «ذ»)، صالح به اظهار نظر هستند، اما دقت در عبارت ذیل بند «ث» ماده (۲) نشان می‌دهد که اظهار نظر در خصوص «کسانی که به جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی و حدود شرعی محکوم شده‌اند» نیز در صلاحیت قوه قضائیه است و مشخص نیست که آیا اظهار نظر نسبت به بند «ث» نیز از تکالیف قوه قضائیه است یا خیر؟ بنابراین شورای نگهبان الزام یا عدم الزام به استعلام از قوه قضائیه را در این مورد واجد ابهام تشخیص داده است. کمیسیون در جهت رفع ابهام شورای نگهبان، عبارت «و همچنین کسانی که به جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی و حدود شرعی محکوم شده‌اند» را از ذیل بند «ث» ماده (۲) حذف و به انتهای بند «خ» ماده (۲) الحاق نموده است. با توجه به اصلاح صورت گرفته به نظر می‌رسد ابهام شورای نگهبان رفع شده است، بنابراین تصویب آن مورد پیشنهاد است.

علاوه بر این شورای نگهبان اطلاق حکم ذیل تبصره «۳» ماده (۱) را مغایر با بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی شناخته و در این رابطه بیان نموده است: «اطلاق حکم ذیل تبصره «۳»، مبنی بر لازم‌الاتباع بودن نظر منفی هریک از مراجع سه‌گانه، در حالت تعارض و اختلاف دو نهاد اطلاعاتی مذکور، نسبت به مواردی که فرد مورد استعلام حائز امتیازاتی است که برای تصدی سمت مورد نظر جایگزین ندارد و یا یافتن جایگزین آن سخت و متعذر است، مغایر بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی شناخته شد». در واقع براساس اطلاق حکم ذیل تبصره «۳» در صورت نظر منفی هریک از مراجع سه‌گانه (قوه قضائیه، وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه)، دستگاه استعلام‌کننده ملزم به تبعیت است و نباید شخص مورد استعلام در مشاغل حساس به‌کارگیری شود، اما اگر در پاسخ استعلام صورت گرفته میان نظر دستگاه‌های استعلام‌شونده تعارضی وجود داشته باشد و فرد مورد استعلام دارای اوصاف و امتیازات خاصی باشد که پیدا کردن جایگزین مناسب برای تصدی سمت مورد نظر ممکن نیست یا یافتن جایگزین بسیار دشوار است، این امر مصداق اداره ناصحیح و مغایر با بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی خواهد بود. کمیسیون محترم در راستای رفع مغایرت مذکور، عبارت «در موارد اختلاف و تعارض بین وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه که فرد مورد استعلام حائز امتیازاتی است که برای تصدی سمت مورد نظر جایگزین ندارد یا یافتن جایگزین آن سخت و متعذر است، بنا به درخواست بالاترین مقام دستگاه استعلام‌کننده و موافقت اکثریت اعضای کمیته سه‌جانبه مرکب از نمایندگان تام‌الاختیار وزارت اطلاعات، سازمان اطلاعات سپاه و بالاترین مقام دستگاه ذی‌ربط، شخص منصوب می‌شود و مسئولیت انتصاب با بالاترین مقام دستگاه خواهد بود» را به انتهای تبصره «۳» ماده (۱) الحاق نموده است. بنابراین با توجه به اصلاح صورت گرفته به نظر می‌رسد، مغایرت تبصره «۳» ماده (۱) با بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی رفع شده باشد، زیرا در اصلاح صورت گرفته پیش‌بینی شده است؛ در صورتی که فرد مورد استعلام حائز امتیازاتی است که برای تصدی سمت مورد نظر جایگزین ندارد یا یافتن جایگزین آن سخت و متعذر است و بین دستگاه‌های اطلاعاتی در رابطه با این شخص اختلاف وجود دارد، کمیته متشکل از وزارت اطلاعات، سازمان اطلاعات سپاه و بالاترین مقام دستگاه، در این مورد اظهار نظر خواهد نمود. لذا تصویب مصوبه کمیسیون پیشنهاد می‌گردد.

تبصره «۴» ماده (۱) - ابهام

در رابطه با تبصره «۴» ماده (۱) شورای نگهبان بیان نموده است: «نسبت میان حکم مذکور در صدر ماده (۱) و ذیل ماده (۶)، در مورد استثنا شدن مشاغل با تشریفات خاص در قانون اساسی و الزام رئیس‌جمهور به استعلام در مورد وزرا پیش از معرفی آنها در تبصره «۴» ابهام دارد». توضیح آنکه در صدر مواد (۱) و (۶) «مشاغلی که برای انتصاب آنها در قانون اساسی تشریفات خاص ذکر

شده است» از شمول حکم این مواد مستثنا شده‌اند. با وجود این، به موجب حکم تبصره «۴»، رئیس‌جمهور مکلف شده است پیش از معرفی وزرا به مجلس نسبت به اخذ استعلام از مراجع سه‌گانه اقدام نماید، لذا از این جهت که به موجب اصل هشتادوهفتم قانون اساسی، انتصاب وزرا تابع تشریفات معرفی و اخذ رأی اعتماد از مجلس می‌باشد و اگر مقصود قانون‌گذار، آن باشد که انتصاب وزرا مشمول همه احکام این تبصره باشد با اختیارات مصرح رئیس‌جمهور در قانون اساسی در رابطه با انتصاب وزرا مغایرت خواهد داشت. بر این اساس شورای نگهبان این تبصره را واجد ابهام تشخیص داده است. کمیسیون برای رفع این ابهام، تبصره «۴» را حذف نمود که رافع ابهام شورای نگهبان به نظر می‌رسد و تصویب آن مورد پیشنهاد است.

شورای نگهبان در آخرین ابهام خود نسبت به ماده (۱) مقرر نموده است: «دلیل حذف تبصره «۴» مصوبه در مرحله قبل که در جهت رفع ابهام مدنظر شورای نگهبان اضافه شده بود روشن نیست». در واقع در مرحله قبل به واسطه ابهامی که شورای نگهبان مطرح نموده بود تبصره «۴» به ماده (۱) الحاق شده و در این تبصره مقرر شده بود: «ضوابط و مقررات این قانون نافذ اختیارات موضوع مصوبات مربوط به صلاحیت‌های قانونی مقرر در قانون گزینش معلمان مصوب ۱۳۷۴/۶/۱۴ و قانون تسری قانون مذکور به کارکنان سایر وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی مصوب ۱۳۷۵/۲/۹ و شورای عالی انقلاب فرهنگی نمی‌باشد». حال در آخرین اصلاح صورت گرفته توسط مجلس شورای اسلامی، تبصره مذکور حذف شده بود. بنابراین شورای نگهبان حذف تبصره «۴» سابق را واجد ابهام دانست. کمیسیون در جهت رفع ابهام شورای نگهبان، عیناً تبصره «۴» را مجدد به ماده (۱) الحاق نموده است. بنابراین با توجه به رفع ابهام شورای نگهبان، تصویب تبصره «۴» پیشنهاد می‌گردد.

ماده (۲) - مغایرت با شرع

شورای نگهبان در تنها ایراد خود نسبت به ماده (۲) مطرح نموده است: «در ماده (۲)، علیرغم اصلاح به عمل آمده، ایراد مربوط به تبصره ذیل بند «ب» کماکان به قوت خود باقی است». توضیح آنکه شورای محترم نگهبان در مرحله اول، التزام اقلیت‌های دینی شناخته شده در قانون اساسی به اصول دین خود را مغایر موازین شرع شناخته بود، اما مجلس شورای اسلامی در آخرین مرحله، در راستای رفع این ایراد، مقرر داشت که اقلیت‌های دینی شناخته شده در قانون اساسی از شرط اعتقاد به اسلام برای تصدی مشاغل حساس معاف هستند، لکن از آنجا که در این تبصره اشاره‌ای به الزام به داشتن سایر شرایط مذکور در این قانون جهت تصدی مشاغل حساس نشده است، شورای نگهبان ایراد مغایرت با شرع را کماکان باقی دانست. کمیسیون در جهت رفع ایراد شورای نگهبان، تبصره بند «ب» ماده (۲) را به شرح ذیل اصلاح نموده است: «اقلیت‌های دینی شناخته شده در قانون اساسی صرفاً از شرط اعتقاد به اسلام معاف می‌باشند و باید دیگر شرایط قانونی تصدی مشاغل حساس را دارا باشند». بنابراین با اصلاح به عمل آمده توسط کمیسیون به نظر می‌رسد ایراد شورای نگهبان نسبت به این تبصره رفع شده است؛ لذا تصویب این ماده پیشنهاد می‌گردد.

ماده (۶) - ابهام

شورای محترم نگهبان ماده (۶) را دارای دو ابهام دانسته است؛ اولین ابهام مطرح شده در این ماده ناظر به ابهام در ماده (۱) می‌باشد که شورای نگهبان اعلام نموده: «مبنیاً بر ابهام مذکور در ماده (۱)، در خصوص دستگاه‌های تحت امر مقام معظم رهبری و دستگاه قضایی ابهام دارد». بنابراین با توجه به توضیحات مطرح شده در ماده (۱)، کمیسیون در جهت رفع ابهام شورای نگهبان، ماده (۶) را بدین شرح اصلاح نموده است: «معاونان و مشاوران رئیس‌جمهور و قائم‌مقام آنها، قائم‌مقام، معاونان و مشاوران وزرا، رؤسا و مدیران عامل، مدیران کل و هم‌طرز آن‌ها در وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و

دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است از قبیل: شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانک‌ها و بیمه‌های دولتی و مدیران سیاسی اعم از سفراء، استانداران، کارداران، رایزن‌ها، فرمانداران، بخشداران، شهرداران به‌استثنای نهادهای تحت امر مستقیم مقام معظم رهبری مانند نیروهای مسلح و منصوبین مستقیم مقام معظم رهبری و مشاغلی که برای انتصاب اشخاص در قانون اساسی تشریفات خاصی برای آن پیش‌بینی شده و کارکنان قوه قضائیه (اعم از قضات و کارمندان) که صلاحیت آنها توسط حفاظت اطلاعات مربوط احراز و اعمال می‌گردد، در زمره مشاغل حساس هستند و مشمول مقررات این قانون می‌باشند. این قانون نافی اختیارات وزارت اطلاعات در مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در رابطه با حراست‌ها و قانون تمرکز اطلاعات نیست». بنابراین با توجه به اصلاح به‌عمل آمده توسط کمیسیون به‌نظر می‌رسد ابهام شورای نگهبان در رابطه با این ماده رفع شده است، زیرا مشخص شده است که «نهادهای تحت امر مستقیم مقام معظم رهبری»، «منصوبین مستقیم مقام معظم رهبری» و «کارکنان قوه قضائیه (اعم از قضات و کارمندان)» از شمول حکم این ماده مستثنا شده‌اند؛ لذا تصویب این ماده مورد پیشنهاد است.

شورای نگهبان در آخرین ابهام خویش نسبت به این مصوبه مقرر نموده است: «از این جهت که چنانچه در مواردی انتخاب و انتصاب در مشاغل مورد نظر توسط هیئت یا شورایی به‌صورت جمعی انجام شود، مجازات مذکور در ماده (۱)، چگونه قابل اعمال خواهد شد، ابهام دارد». در واقع با توجه به اینکه انتخاب برخی از مصادیق مشاغل حساس مانند شهرداران و مدیران عامل بعضی از شرکت‌های دولتی از سوی هیئت یا شورا انتخاب می‌شوند، اما انتصاب آنها توسط مقام دولتی صورت می‌گیرد و در این صورت مشخص نشده است که مجازات مذکور در این ماده در رابطه با عدم استعلام یا انتصاب برخلاف نتیجه استعلام چگونه اعمال می‌شود و چه کسی متحمل کیفر خواهد شد، شورای نگهبان ماده (۶) را واجد ابهام تشخیص داده است. کمیسیون برای رفع ابهام شورای نگهبان یک تبصره به‌شرح ذیل به ماده (۶) الحاق نموده است: «در مواردی که انتصاب یا انتخاب اشخاص در مشاغل حساس موضوع این قانون به‌عهده هیئت یا شورایی به‌صورت جمعی باشد، چنانچه استعلام منفی باشد رأی‌گیری به‌صورت علنی برگزار و صرفاً اعضای دارای رأی مثبت در هیئت یا شورا متخلف محسوب شده و به مجازات مذکور در ماده (۱) این قانون محکوم می‌گردند». در رابطه با اصلاح صورت‌گرفته توسط کمیسیون دو نکته باید مورد توجه قرار گیرد؛ اولاً با توجه به اینکه موضوع این تبصره مربوط به ماده (۱) می‌باشد، بهتر است این تبصره به ماده (۱) الحاق گردد. ثانیاً در تبصره مذکور همچنان ابهام شورای نگهبان در رابطه با مواردی که عدم استعلام منجر به انتخاب می‌شود رفع نشده است، زیرا با الحاق تبصره مذکور، صرفاً در مواردی که انتخاب و انتصاب برخلاف نتیجه استعلام، صورت می‌گیرد تعیین تکلیف شده است، اما نسبت به مواردی که استعلام برعهده هیئت یا شورایی است، اما توسط هیئت استعلامی صورت نمی‌گیرد، مشخص نیست. بنابراین با توجه به این توضیحات، عدم تصویب این تبصره مورد پیشنهاد است.

همچنین پیشنهاد می‌گردد تبصره مذکور با رعایت تشریفات مندرج در آیین‌نامه داخلی به ماده (۱) الحاق گردد: «در صورتی که انتخاب اشخاص در مشاغل حساس موضوع این قانون به‌عهده هیئت یا شورایی باشد، در صورت عدم استعلام رئیس هیئت یا شورا متخلف محسوب شده و به مجازات مذکور در ماده (۱) این قانون محکوم می‌گردد و در صورتی که استعلام صورت گرفته باشد و نهادهای سه‌گانه مذکور در این قانون نظر منفی داده باشند، در صورتی که مقام دولتی منصوب‌کننده باشد، مقام دولتی به مجازات مذکور در ماده (۱) این قانون محکوم می‌گردد و در صورتی که انتخاب و انتصاب به‌صورت جمعی

باشد، صرفاً اعضای دارای رأی مثبت در هیئت یا شورا متخلف محسوب شده و به مجازات مذکور در ماده (۱) این قانون محکوم می‌گردند همچنین در مواردی که استعلام منفی باشد رأی‌گیری باید به صورت علنی برگزار شود».

نتیجه‌گیری

بنابر مراتب فوق و علیرغم اینکه عمده ایرادات و ابهام‌های مورد نظر شورای محترم نگهبان مرتفع گردیده است اما ابهام آخر شورای نگهبان، مبنی بر ابهام در نحوه اعمال مجازات در مواردی که انتخاب یا انتصاب به‌عهده یک هیئت یا شورا می‌باشد و استعلام صورت نمی‌گیرد یا برخلاف نتیجه استعلام، اشخاص مذکور در مشاغل حساس به‌کارگیری می‌شوند، همچنان باقی است و مرتفع نشده است. زیرا صرفاً در خصوص مواردی که برخلاف نتیجه استعلام، اشخاص استعلام‌شونده در مشاغل حساس به‌کارگیری می‌شوند تعیین تکلیف شده است لکن تبصره مذکور در خصوص مواردی که اشخاص بدون استعلام توسط هیئت یا شورا در مشاغل حساس به‌کارگیری می‌شوند فاقد هرگونه حکمی است. بنابراین پیشنهاد می‌گردد تبصره مذکور با رعایت تشریفات مندرج در آیین‌نامه داخلی به ماده (۱) الحاق گردد:

«تبصره - در صورتی که انتخاب اشخاص در مشاغل حساس موضوع این قانون به‌عهده هیئت یا شورایی باشد، در صورت عدم استعلام رئیس هیئت یا شورا متخلف محسوب شده و به مجازات مذکور در ماده (۱) این قانون محکوم می‌گردد و در صورتی که استعلام صورت گرفته باشد و نهادهای سه‌گانه مذکور در این قانون نظر منفی داده باشند، در صورتی که مقام دولتی منصوب‌کننده باشد، مقام دولتی به مجازات مذکور در ماده (۱) این قانون محکوم می‌گردد و در صورتی که انتخاب و انتصاب به صورت جمعی باشد، صرفاً اعضای دارای رأی مثبت در هیئت یا شورا متخلف محسوب شده و به مجازات مذکور در ماده (۱) این قانون محکوم می‌گردند همچنین در مواردی که استعلام منفی باشد رأی‌گیری باید به صورت علنی برگزار شود».

شماره ماده	موافق	مخالف	ارجاع به کمیسیون	موافق به شرط اصلاح
ماده ۱	✓			
تبصره ۳ ماده ۱	✓			
تبصره ۴ ماده ۱	✓			
تبصره ۵ ماده ۱	✓			
ماده ۲	✓			
تبصره بند ب ماده ۲	✓			
ماده ۶	✓			
تبصره ماده ۶				✓

شماره ماده	مصوبه کمیسیون برای رفع ایرادات شورای نگهبان	موافق	مخالف	ارجاع به کمیسیون	موافق به شرط اصلاح	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
ماده ۱	<p>ماده ۱- کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت کشور مصوب ۳۸۶/۷/۸، نهادها و سازمان‌های وابسته به سه قوه مکلفند ضمن احراز تابعیت جمهوری اسلامی ایران و شرایط خدمت نظام وظیفه عمومی (پایان خدمت یا معافیت دائم) در انتصاب افراد به مشاغل حساس موضوع این قانون، وجود یا فقدان شرایط مقرر در ماده (۲) را از مراجع سه‌گانه شامل وزارت اطلاعات، سازمان اطلاعات سپاه و قوه قضائیه استعلام نمایند. چنانچه انتصابی برخلاف استعلام صورت گرفته در مورد بندهای (الف، ب، ت، ث، ج، ح، خ) و (ذ) ماده (۲) صورت پذیرد یا بدون استعلام، انتصاب انجام شود، انتصاب مذکور کان‌لم‌یکن بوده و مرتکب یا مرتکبین به محرومیت از حقوق اجتماعی درجه (۵) موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی محکوم می‌گردند و در خصوص سایر بندهای ماده (۲) این قانون، مطابق مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در رابطه با حراست‌ها و قانون تمرکز اطلاعات عمل می‌شود.</p> <p>تبصره ۵- استعلام در خصوص نهادهای تحت امر مستقیم مقام معظم رهبری مانند: نیروهای مسلح، منصوبین مستقیم مقام معظم رهبری و انتصاب مقاماتی که در قانون اساسی تشریفات خاصی برای آن پیش‌بینی شده و کارکنان قوه قضائیه (اعم از قضات و کارمندان) که صلاحیت آنها توسط حفاظت اطلاعات مربوط احراز و اعمال می‌گردد منوط به تصمیم مقام منصوب کننده خواهد بود.</p>	✓				<p>با توجه به اصلاح صورت گرفته توسط کمیسیون اجتماعی به نظر می‌رسد، ابهام مطرح شده توسط شورای محترم نگهبان در رابطه با عبارت «دستگاه‌های تحت امر مقام معظم رهبری رفع شده باشد؛ زیرا با توجه به اصلاح صورت گرفته در ماده (۱) و همچنین الحاق تبصره (۵) به این ماده مشخص شده است که حکم این ماده نهادهای تحت امر مستقیم رهبری مانند نیروهای مسلح و همچنین منصوبین مستقیم رهبری را در بر نمی‌گیرد. علاوه بر این عبارت «قوه قضائیه (اعم از قضات و کارمندان)» ابهام مطرح شده در رابطه با عبارت «دستگاه قضایی» را نیز مرتفع نموده است و همچنین عبارت «وزارت اطلاعات» جایگزین عبارت «وزارت کادر اطلاعات شده است و با این اصلاح، ابهام شورای نگهبان در این رابطه نیز رفع شده است؛ بنابراین تصویب مصوبه کمیسیون پیشنهاد می‌گردد.</p>	

شماره ماده	مصوبه کمیسیون برای رفع ایرادات شورای نگهبان	موافق	مخالف	ارجاع به کمیسیون	موافق به شرط اصلاح	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
تبصره ماده ۳	تبصره ۳- قوه قضائیه در خصوص بندهای «ت»، «خ» و «ذ» و وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه درباره همه بندهای ماده (۲) این قانون بجز بندهای «ت»، «خ» و «ذ» که قوه قضائیه که طبق حکم این تبصره اظهار نظر می کند اظهار نظر می کنند و نظر منفی هریک از مراجع مذکور برای مرجع استعمال کننده لازم الاتباع می باشد. در موارد اختلاف و تعارض بین وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه که فرد مورد استعمال حائز امتیازاتی است که برای تصدی سمت مورد نظر جایگزین ندارد یا یافتن جایگزین آن سخت و متعذر است، بنا به درخواست بالاترین مقام دستگاه استعمال کننده و موافقت اکثریت اعضای کمیته سه جانبه مرکب از نمایندگان تام الاختیار وزارت اطلاعات، سازمان اطلاعات سپاه و بالاترین مقام دستگاه ذی ربط، شخص منصوب می شود و مسئولیت انتصاب با بالاترین مقام دستگاه خواهد بود.	✓				با توجه به اصلاح صورت گرفته به نظر می رسد، مغایرت تبصره «۳» ماده (۱) با بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی رفع شده است، زیرا در اصلاح صورت گرفته پیش بینی شده است؛ در صورتی که فرد مورد استعمال حائز امتیازاتی است که برای تصدی سمت مورد نظر جایگزین ندارد یا یافتن جایگزین آن سخت و متعذر است و بین دستگاه های اطلاعاتی در رابطه با این شخص اختلاف وجود داشت، از طریق سازوکار مشخص شده در این تبصره بتوان راه حلی برای آن پیدا نمود؛ بنابراین تصویب مصوبه کمیسیون پیشنهاد می گردد.	
تبصره ماده ۴	کمیسیون در جهت رفع ابهام شورای نگهبان، عیناً تبصره «۴» را مجدد به ماده (۱) الحاق نموده است. تبصره ۴- ضوابط و مقررات این قانون نافذ اختیارات موضوع مصوبات مربوط به صلاحیت های قانونی مقرر در قانون گزینش معلمان مصوب ۱۳۷۴/۶/۱۴ و قانون تسری قانون مذکور به کارکنان سایر وزارتخانه ها و سازمان ها و مؤسسات و شرکت های دولتی مصوب ۱۳۷۵/۲/۹ و شورای عالی انقلاب فرهنگی نمی باشد.	✓				با توجه به اینکه در آخرین اصلاح صورت گرفته توسط مجلس شورای اسلامی تبصره مذکور حذف شده است و این امر منجر شده است که شورای نگهبان مجدد ابهام سابق به این ماده را مطرح کند. کمیسیون در جهت رفع ابهام شورای نگهبان، عیناً تبصره «۴» را مجدد به ماده (۱) الحاق نموده است، بنابراین به نظر می رسد ابهام شورای نگهبان رفع شده است؛ لذا تصویب مصوبه کمیسیون پیشنهاد می گردد.	
تبصره ماده ۵	تبصره ۵- استعمال در خصوص نهادهای تحت امر مستقیم مقام معظم رهبری مانند: نیروهای مسلح، منصوبین مستقیم مقام معظم رهبری و انتصاب مقاماتی که در قانون اساسی تشریفات خاصی برای آن پیش بینی شده و کارکنان قوه قضائیه (اعم از قضات و کارمندان) که صلاحیت آنها توسط حفاظت اطلاعات مربوط احراز و اعمال می گردد منوط به تصمیم مقام منصوب کننده خواهد بود.	✓				با اصلاح صورت گرفته توسط کمیسیون، ابهام شورای نگهبان در خصوص ابهام در «دستگاه های تحت امر مقام معظم رهبری»، «دستگاه قضایی» و «وزارت کادر اطلاعات» مرتفع گردیده است. بنابراین تصویب این تبصره مورد پیشنهاد است.	
ماده ۲	در راستای رفع ایراد ۴-۱- شورای نگهبان عبارت «و همچنین کسانی که به جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی و حدود شرعی محکوم شده اند»	✓				قوه قضائیه تنها در خصوص بندهای (ت)، (خ) و (ذ) ماده (۲) صالح به اظهار نظر است و وزارت	

شماره ماده	مصوبه کمیسیون برای رفع ایرادات شورای نگهبان	موافق	مخالف	ارجاع به کمیسیون	موافق به شرط اصلاح	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
	از انتهای بند «ث» ماده (۲) حذف و به انتهای بند (خ) الحاق شد.					اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه در خصوص همه بندهای ماده (۲) بجز بندهایی که به قوه قضائیه سپرده شده است، صالح به اظهار نظر هستند، اما با دقت در عبارت ذیل بند «ث» ماده (۲) که بیان نموده است: «و همچنین کسانی که به جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی و حدود شرعی محکوم شده‌اند» مشخص می‌شود که این موضوع نیز در صلاحیت قوه قضائیه است لکن عبارت ذیل این بند در صلاحیت وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه مطرح شده است؛ بنابراین با توجه به اصلاح صورت گرفته این موضوع نیز در صلاحیت قوه قضائیه قرار داده شده است، لذا به نظر می‌رسد ابهام شورای نگهبان رفع شده است، بنابراین تصویب آن پیشنهاد می‌گردد.	
تبصره بند «ب» ماده ۲	تبصره - اقلیت‌های دینی شناخته شده در قانون اساسی صرفاً از شرط اعتقاد به اسلام معاف می‌باشند و باید دیگر شرایط قانونی تصدی مشاغل حساس را دارا باشند.	✓				با اصلاح به عمل آمده توسط کمیسیون به نظر می‌رسد ایراد شورای نگهبان نسبت به این تبصره رفع شده باشد؛ لذا تصویب مصوبه کمیسیون پیشنهاد می‌گردد.	
ماده ۶	ماده (۶) بدین شرح اصلاح می‌شود: ماده ۶- معاونان و مشاوران رئیس‌جمهور و قائم‌مقام آنها، قائم‌مقام، معاونان و مشاوران وزرا، رؤسا و مدیران عامل، مدیران کل و هم‌طرزان آنها در وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است از قبیل: شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانک‌ها و بیمه‌های دولتی و مدیران سیاسی اعم از سفرا، استانداران، کارداران، رایزن‌ها، فرمانداران، بخشداران، شهرداران به‌استثنای نهادهای تحت امر مستقیم مقام معظم رهبری مانند نیروهای مسلح و منصوبین مستقیم مقام معظم رهبری و مشاغلی	✓				با توجه به اصلاح به عمل آمده در کمیسیون به نظر می‌رسد ابهام شورای نگهبان در رابطه با این ماده رفع شده است، زیرا مشخص شده است که منصوبین مستقیم مقام معظم رهبری و همچنین نهادهای تحت امر مستقیم رهبری مانند نیروهای مسلح و قضات و کارمندان) از شمول حکم این ماده مستثنا شده‌اند؛ لذا تصویب مصوبه کمیسیون پیشنهاد می‌گردد.	

شماره ماده	مصوبه کمیسیون برای رفع ایرادات شورای نگهبان	موافق	مخالف	ارجاع به کمیسیون	موافق به شرط اصلاح	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی	
	که برای انتصاب اشخاص در قانون اساسی تشریفات خاصی برای آن پیش‌بینی شده و کارکنان قوه قضائیه (اعم از قضات و کارمندان) که صلاحیت آنها توسط حفاظت اطلاعات مربوط احراز و اعمال می‌گردد، در زمره مشاغل حساس هستند و مشمول مقررات این قانون می‌باشند. این قانون نافی اختیارات وزارت اطلاعات در مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در رابطه با حراست‌ها و قانون تمرکز اطلاعات نیست.							
تبصره ماده ۶	یک تبصره به شرح ذیل به ماده (۶) الحاق می‌شود: «در مواردی که انتصاب یا انتخاب اشخاص در مشاغل حساس موضوع این قانون به‌عده هیئت یا شورایی به‌صورت جمعی باشد، چنانچه استعلام منفی باشد رأی‌گیری به‌صورت علنی برگزار و صرفاً اعضای دارای رأی مثبت در هیئت یا شورا متخلف محسوب شده و به مجازات مذکور در ماده (۱) این قانون محکوم می‌گردند».				✓	اولاً با توجه به اینکه موضوع این تبصره مربوط به ماده (۱) می‌باشد، بهتر است این تبصره به ماده (۱) الحاق گردد. ثانیاً در تبصره مذکور همچنان ابهام شورای نگهبان در رابطه با استعلام رئیس هیئت یا شورا متخلف محسوب شده و به مجازات مذکور در ماده (۱) این قانون محکوم می‌گردد و در صورتی که یا شورا انتخاب می‌شود لکن استعلام صورت گرفته باشد و نهادهای سه‌گانه مذکور به‌نظر می‌رسد در این موارد مقام دولتی باید متخلف محسوب شوند و در مواردی که انتخاب و انتصاب پس از استعلام منفی به‌صورت جمعی باشد در این موارد به‌نظر می‌رسد باید رأی‌گیری به‌صورت علنی انجام گیرد و اعضای مؤثر در انتخاب و انتصاب، متخلف محسوب گردند و به مجازات مقرر در ماده (۱) محکوم گردند. با توجه به این توضیحات پیشنهاد می‌گردد و به مجازات مذکور در ماده (۱) این قانون محکوم داخلی به ماده (۱) الحاق گردد و اصلاحاتی در آن اعمال گردد.	در صورتی که انتخاب اشخاص در مشاغل حساس موضوع این قانون به‌عده هیئت یا شورایی باشد، در صورت عدم استعلام رئیس هیئت یا شورا متخلف محسوب شده و به مجازات مذکور در ماده (۱) این قانون محکوم می‌گردد و در صورتی که یا شورا انتخاب می‌شود لکن استعلام صورت گرفته باشد و نهادهای سه‌گانه مذکور به‌نظر می‌رسد در این موارد مقام دولتی باید متخلف محسوب شوند و در مواردی که انتخاب و انتصاب پس از استعلام منفی به‌صورت جمعی باشد در این موارد به‌نظر می‌رسد باید رأی‌گیری به‌صورت علنی انجام گیرد و اعضای مؤثر در انتخاب و انتصاب، متخلف محسوب گردند و به مجازات مقرر در ماده (۱) محکوم گردند. با توجه به این توضیحات پیشنهاد می‌گردد و به مجازات مذکور در ماده (۱) این قانون محکوم داخلی به ماده (۱) الحاق گردد و اصلاحاتی در آن اعمال گردد.	